

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	Βιοϊατρικών Επιστημών Κατεύθυνση Ιατρικών Εργαστηρίων		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	8161	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	B
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	«Βιοηθική»		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ		2	2
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uniwa.gr/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- ☐ Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- ☐ Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- ☐ Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Σκοπός

Η ύλη του θεωρητικού μαθήματος στοχεύει στην ενημέρωση των φοιτητών/φοιτητριών καθώς και ο σφαιρικός, δημιουργικός προβληματισμός τους σε καίρια ζητήματα βιοηθικής, που απαντώνται στη βιοϊατρική πρακτική και έρευνα. Η ανάδειξη της σημασίας της επιστημονικής και ηθικής τεκμηρίωσης για την ανάπτυξη επιχειρηματολογίας και για την τελική λήψη αποφάσεων σε διλήμματα που προκύπτουν.

Στόχοι και αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να γνωρίζουν και να κατανοούν:

- Τις βασικές αρχές Βιοηθικής.
- Τα ζητήματα βιοηθικής που προκύπτουν στις εφαρμογές της Βιοϊατρικής.
- Πως να αναπτύξουν μια επιστημονικά και ηθικά τεκμηριωμένη άποψη για τα ζητήματα Βιοηθικής.
- Πώς να χρησιμοποιούν γενικά κείμενα, βιβλία αναφοράς και μια σειρά από άλλους πόρους για περαιτέρω ανάπτυξη της γνώσης μέσω της συνεχούς ανεξάρτητης μάθησης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
.....
Άλλες...
.....

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη ατομική εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θεωρία

1. Εισαγωγή στη Βιοηθική

- Ιστορία της «Ηθικής» (Αριστοτέλης), της «Ιατρικής Ηθικής» (Ο όρκος του Ιπποκράτη) και της «Βιοηθικής» (Van Rensselaer Potter).
- Πώς και πότε προέκυψε η επιτακτική ανάγκη για τη Βιοηθική (Ναζιστικά εγκλήματα και δίκη της Νυρεμβέργης).
- Θεμελιώδεις αρχές Βιοηθικής (Σεβασμός της αυτονομίας, αρχή του μη-βλαβερού, αρχή της ευεργεσίας και αρχή της δικαιοσύνης).
- Στόχος της Βιοηθικής

2. Διεθνή και Ευρωπαϊκά κανονιστικά κείμενα

- Κώδικας της Νυρεμβέργης.
- Διακήρυξη του Ελσίνκι.
- Σύμβαση Οβιέδο.
- Πρωτόκολλο της Σύμβασης του Οβιέδο.
- Διακήρυξη της UNESCO.
- Οι Επιτροπές Δεοντολογίας, οι Επιτροπές Βιοηθικής και ο ρόλος τους (σε επίπεδο Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, Ερευνητικών Ιδρυμάτων, Εθνικό και Διεθνές).

3. Ιατρική Δεοντολογία - Η σχέση ιατρού ασθενούς

- Η σχέση ιατρού-ασθενούς και τα χαρακτηριστικά της. Προβολή των χαρακτηριστικών στη σχέση όλων των επαγγελματιών υγείας με τον ασθενή.
- Δεοντολογία των επαγγελματιών υγείας, επαγγελματικό καθήκον, ηθικό καθήκον.
- Υποχρεώσεις και δικαιώματα επαγγελματιών υγείας, υποχρεώσεις και δικαιώματα ασθενών.
- Επιστημονική ελευθερία.
- Το ιατρικό απόρρητο και η προστασία των ευαίσθητων δεδομένων υγείας.
- Ασκήσεις - Πρακτικά προβλήματα.
- Σχετική εθνική νομοθεσία.

4. Αποφάσεις προς το τέλος της ζωής

- Οδηγίες «μη ανάνηψης».
- Διαθήκες ζωής.
- Συναίνεση δια αντιπροσώπου για αποφάσεις στο τέλος ζωής.
- Υποβοηθούμενη αυτοκτονία.
- Ευθανασία (ενεργητική και παθητική).
- Ασκήσεις - Πρακτικά προβλήματα.
- Σχετική εθνική νομοθεσία.

5. Μεταμοσχεύσεις οργάνων

- Εγκεφαλικός θάνατος και προϋποθέσεις δωρεάς οργάνων.
- Εικαζόμενη συναίνεση.
- Εμπορευματοποίηση ανθρώπινου σώματος.
- Ξενομεταμόσχευση (enotransplantation).
- Ασκήσεις - Πρακτικά προβλήματα.
- Σχετική εθνική νομοθεσία.

6. Ζώα εργαστηρίου

- Το ηθικό status των ζώων.
- Η σημασία των προκλινικών μελετών σε ζώα εργαστηρίου.
- Κατηγοριοποίηση των ζώων εργαστηρίου (π.χ. σπονδυλωτά, ασπόνδυλα).
- Συνθήκες εκτροφής και πειραματισμών σε ζώα εργαστηρίου.
- Η αρχή των τριών «R» (Replacement, Reduction, and Refinement).
- Ασκήσεις - Πρακτικά προβλήματα.
- Σχετική εθνική νομοθεσία.

7. Συμμετοχή του ανθρώπου σε κλινικές μελέτες και έρευνα

- Συμμετοχή ενηλίκων σε κλινικές μελέτες.
- Συμμετοχή παιδιών και εφήβων σε κλινικές μελέτες.
- Συμμετοχή ατόμων ανίκανων να συναινέσουν σε κλινικές μελέτες.
- Συμμετοχή σε έρευνα.
- Ασκήσεις - Πρακτικά προβλήματα.
- Σχετική εθνική νομοθεσία.

8. Ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή

- Δωρεά και εμπορευματοποίηση γαμετών.
- Αποκάλυψη της ταυτότητας των δωρητών γαμετών.
- Ηθικά διλήμματα στον προγεννητικό έλεγχο και προεμφυτευτικό έλεγχο.
- Ηθικά διλήμματα στη γονιμοποίηση τριών γονέων (αντικατάσταση μιτοχονδρίων).
- Παρένθετη μητρότητα.
- Ασκήσεις - Πρακτικά προβλήματα.
- Σχετική εθνική νομοθεσία.

9. Κλωνοποίηση - Βλαστοκύτταρα

- Κλωνοποίηση θηλαστικών (και ανθρώπου).
- Κλωνοποίηση του ανθρώπου ως θεραπεία της υπογονιμότητας.
- Κλωνοποίηση ανθρώπου για την παραγωγή οργάνων.
- Θεραπευτική κλωνοποίηση με βλαστοκύτταρα.
- Έρευνα στο έμβρυο.
- Ασκήσεις - Πρακτικά προβλήματα
- Σχετική εθνική νομοθεσία.

10. Γενετικές εξετάσεις

- Ενημερωμένη συναίνεση.
- Το δικαίωμα στην άγνοια.
- Τυχαία ευρήματα στην κλινική πρακτική και στην έρευνα.
- Ο κίνδυνος γενετικής διάκρισης και στιγματισμού.
- Η νέα τάση - Γενετικές εξετάσεις απευθείας στους καταναλωτές.
- Ασκήσεις - Πρακτικά προβλήματα.
- Σχετική εθνική νομοθεσία.

11. Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί

- Η διατήρηση της βιοποικιλότητας.
- Περιβαλλοντική ηθική.
- Το δικαίωμα των επόμενων γενεών.
- Συνθετική βιολογία.
- Βιοτρομοκρατία.
- Ασκήσεις - Πρακτικά προβλήματα.
- Σχετική εθνική νομοθεσία.

12. Διπλώματα ευρεσιτεχνίας στη βιοϊατρική

- Τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (πατέντες) στο γενετικό υλικό.
- Τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (πατέντες) στις μεθόδους μελέτης του γενετικού υλικού.
- Τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (πατέντες) στους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς.
- Ασκήσεις - Πρακτικά προβλήματα.
- Σχετική εθνική νομοθεσία.

13. Εικονικές Επιτροπές Βιοηθικής.

(4)

(5) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο.	Στο αμφιθέατρο/αίθουσα πρόσωπο με πρόσωπο.																							
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	• Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία • Προβολικό σύστημα και δυνατότητα παρουσίασης με την εφαρμογή του Προγράμματος Power Point. • Δυνατότητα σύνδεσης με internet • Χρήση μηχανών αναζήτησης βιβλιογραφίας HEAL-LINK, PUBMED, SCOPUS, Medline, GOOGLE SCHOLAR • Χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και της ιστοσελίδας του Τμήματος για την επικοινωνία και την ενημέρωση των φοιτητών αντίστοιχα. • Χρήση του e-class για την ανάρτηση και διακίνηση επιστημονικών άρθρων, οδηγιών, διαλέξεων, χρήσιμων συνδέσμων (links), ερωτηματολογίων, πληροφοριών για την παρακολούθηση συνεδρίων και σεμιναρίων σχετικών με το μάθημα, κλπ.																							
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	<table><tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr><tr><td>Διαλέξεις</td><td>26</td></tr><tr><td>Εργαστηριακές/Φροντιστηριακές Ασκήσεις</td><td>0</td></tr><tr><td>Διαδραστική Διδασκαλία</td><td>0</td></tr><tr><td>Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας</td><td>0</td></tr><tr><td>Εκπόνηση Μελέτης</td><td>0</td></tr><tr><td>Συγγραφή Εργασίας</td><td>13</td></tr><tr><td>Εκπαιδευτικές επισκέψεις</td><td>0</td></tr><tr><td>Αυτοτελής Μελέτη</td><td>21</td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>60</td></tr></table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	26	Εργαστηριακές/Φροντιστηριακές Ασκήσεις	0	Διαδραστική Διδασκαλία	0	Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	0	Εκπόνηση Μελέτης	0	Συγγραφή Εργασίας	13	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	0	Αυτοτελής Μελέτη	21			Σύνολο Μαθήματος	60	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																							
Διαλέξεις	26																							
Εργαστηριακές/Φροντιστηριακές Ασκήσεις	0																							
Διαδραστική Διδασκαλία	0																							
Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	0																							
Εκπόνηση Μελέτης	0																							
Συγγραφή Εργασίας	13																							
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	0																							
Αυτοτελής Μελέτη	21																							
Σύνολο Μαθήματος	60																							

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i> <i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i> <i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>	1.Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει: • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης • Ερωτήσεις ανάπτυξης • Ερωτήσεις κρίσεως, κατανόησης της θεωρίας και αξιολόγησης τρόπου σκέψης • Επίλυση Προβλημάτων Οι φοιτητές, όταν τους δίδονται τα θέματα, ενημερώνονται για τον τρόπο αξιολόγησης κάθε ομάδας θεμάτων, ανάλογα με το βαθμό δυσκολίας τους και λαμβάνονται υπόψη η πληρότητα της απάντησης, η σαφήνεια, ο βαθμός κριτικής σκέψης του φοιτητή και η γλωσσική επάρκεια. 2. Παρουσίαση Εργασίας (40%) Η θεωρία εξετάζεται στην τελική εξέταση, ενώ σε περίπτωση πραγματοποίησης ατομικής ή ομαδικής εργασίας, ο βαθμός της τελευταίας συμμετέχει σε ποσοστό έως 40% στη διαμόρφωση του βαθμού της θεωρίας.
--	---

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία : A. Ελληνική 1. Σαρειδάκης Εμμανουήλ: Βιοηθική - Ηθικά προβλήματα των νέων βιοϊατρικών τεχνολογιών Εκδόσεις Παπαζήση, 2008 2. Αλαχιώτης Σταμάτης Βιοηθική - Αναφορά στους γενετικούς και τεχνολογικούς νεωτερισμούς Εκδοτικός Οίκος Α. Α. Λιβάνη 2011 B. Ξενόγλωσση 1. Singer Peter The Cambridge text of bioethics University of Oxford, 2008 2. Michael Boylan Medical Ethics, Wiley, 2nd edition
